

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromtacza 564 szám.
 Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igttatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetések nálunk szerint. — Hirdetések folytetnek a szerkesztőségnél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE”

czimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Május—december	. 4	frt.	—	kr.
Május—szeptember	. 2	„	50	„
Május—június 1	„	—	„
Egy óra —	„	50	„

A „Nemere” egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet” megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere” szerkesztősége.

XVI-ik közlemény a székely pályadíj ügyről. (Vége.)

Özv. Mohai Károlyné urnő Magyar-Kályánból 5 frtot küldött be azon forró honleányi ohaja kíséretében, hogy a nemes eszme egy méltán remélhető történeti remek munkában minél fényesebb megvalósulást nyerjen. Az ég hallgassa meg. Reméljük, Magyarország lelkes tudósai méltóknak mutatandják magukat a nemzeti nagy feladatához.

Biró Miklósné, Patáki Louise urnő, Ikafalvi Balogh Zsigmond és Karathnai Köncei Borbára nagy szülőinek emlékezetére kevés tehetsége szerint, de igaz nemzeti lélekkel egy Mária Theresia korabeli kereszties talérral járult a szent célra, melyet az első kitűzés perceze óta örvendező figyelemmel kísér s valóságát

sovárogova várja. Mindkét urnőnek mély tisztelettel köszönöm meg áldozatát s nemes honleányi érzelmei nyilvánítását, a mi ügyünknek kétségkívül hasznára lesz.

Imecs Fülöp Jakó csik-somlyói gimnasiunumi igazgató ur a vezetése alatti tanodából a következő adományokat küldötte be hozzám: a 7-ik gimnasiunális osztály tanulóitól gyült 2 frt 50 kr., a 6-ból 3 frt. 35 kr., az 5-től 2 frt. 30 kr., 4-től 3 frt. 65 kr., 3-tól 2 frt. 20 kr., 2-től 4 frt., 1-től 1 frt. 65. együtt 20 frt. 35 kr. Megjegyzi a szives beküldő, hogy azon intézet növendékei többnyire szegény szülőkei, a dolog megmagyarázásán kívül egyetlen rábeszélő szót sem intézett hozzájuk; annál jobban esik szép adományuk, mért azt látja belőle, hogy a nemzet reményének ezen fejlődő bimbója a szellem egyszerű lebbenésére is fogékonyvá vált, átértette fontosságát s tudott lelki tehetsége csirázó zsengejében is lelkesedni iránta.

Ebben önnek nagy része van, tisztelt igazgató ur! Üdvözlöt a derék ifjuságnak és derék igazgatójának; a mi szép és nemes a tettben van, azt a székely nemzet és magyar tudomány élvezendi, a dicsőség felett osztozzanak a csik-somlyói gimnasium hét osztálya ifjai és szellemi vezetésükre valóban hivatott igazgatójuk.

Nagy-Enyedről az ev. reformátusok főtanodájából Garda József ur szintén egy tekintélyes küldeménnyel örvendeztetett meg. „Nagyatyja — így ír szép levelemben, — Nagy-Adorjában született, tehát székely; a nagy-enyedi főtanoda ifjusága nagy része alapítása óta a Székelyföldről vándorol Nagy-Enyed Muzsájához, tehát a Székely Történet megírása részére kétszeres érdeklél bir; ez indokok birták rá, hogy a székely pályadíj ügye előmozdítása végett aláírási ivet nyisson, hogy e szép hírű főtanoda ifjusága részéről is nyilat és ifjuság egyiránt melegen fogadta kérvényét, örvendő szívvvel tette össze mindenki filléréit, csatlakozott hozzájuk három külső tisztelt egyén, buzgó barátja az ügynek és ifjuságnak, s ime ez uton gyült össze az alábbi áldozatösszeg. Garda József adott 1 frt. 8 krt., Makkai Domokos tanár 1 frt, Herepei Károly tanár 1 frt, Lőte

Lajos segédtanár 1 frt, Székely Ferencz s. tanár 1 frt, Vajda Antal tanár 1 frt, Imreh Ferencz alispán 1 frt, Kovács Gyula főerdős 1 frt, Mihályi Károly tanár 2 frt, Hegedüs János tanár 1 frt, dr. Magyar Károly 1 frt, Medgyes Bálint ügyvéd 1 frt, Vincze Dániel sz. tanár 1 frt, Kolombán János osztálytanító 1 frt, Kónya Dénes oszt. tanár 1 forintos ezüst tallért, Danés Samu osztálytanító 1 frtot, Bedő Ferencz oszt. tanító 50 kr, Molnár Lajos oszt. tanító 1 frt, Szöcs Lajos gymn. 20 kr., Bodor Tivadar gymn. 20 kr. Székely János gymn. 20 kr. Benkő Sándor gymn. 20 kr. Salamon Ferencz 20 kr. Bartha Zsiga gymn. 20 kr. Nemes Elek gymn. 20 kr. Magyar Károly gymn. 20 kr. Demeter Samu gymn. 20 kr. Váro Ferencz theol. 1 frt. Bodor Géza gymn. 20 kr. Zsigmond Imre gymn. 20 kr. Tőkés József theol. 50 kr. Benedek Dénes theol. 50 kr. Czeglédi János theol. 40 kr. Máté György theol. 10 kr. Kiss Péter theol. 10 kr. Demeter Zsigmond theol. 20 kr. Jánosi Gábor theol. 20 kr. Jánosi Gábor theol. 20 kr. Orbán Mihály theol. 20 kr. Biró Ferencz 10 kr. Gyárfás Albert theol. 30 kr. Konez István theol. 20 kr. Zágoni Pál III. oszt. phil. 20 kr. Nemes József theol. 20 kr. Sári Dani 20 kr. Ozsváth Gyula theol. 10 kr. Lázár László 10 kr. Gyárfás Győző II. oszt. philos. 20 kr. Somogyi Jenő theol. 20 kr. Ráczkövi Samu II. oszt. phil. 20 kr. Bartha Mózes 10 kr. Szabó Gyula 20 kr. Vársárhelyi László theol. 10 kr. Báthori Béla theol. 10 kr. Bartalus János 30 kr. Nagy József theol. 20 kr. Földes György theol. 30 kr. Miklósi József theol. 10 kr. Páljános Károly theol. 1 frt. Báni Zsigmond theol. 20 kr. Horváth József. theol. 20 kr. Barabás László theol. 20 kr. Dezső Zsigmond philos. 20 kr. együtt tehát 29 frt. 50 kr. papir pénzt és egy forintos ezüst tanári karnak és nemes ifjuságnak! Béthlen Gábor nemzeti nagy fejedelmünk dicső szelleme örvendhet dicső alapítása fetett; az Alstedius és Párizspapai lelke, a Szász Károly és Mikó gróf főgondnok fenkölt érzése vezeti most is a nagy-enyedi híres főtanoda tanárait és ifjuságát. E sok nagyság erkölcsi befolyása tartson meg

TÁRGZA.

Brassói ev. ref. lelkész, nagytiszteletű

Molnár János ur beszéde

a május 4-ki honvédzászló szentelés alkalmából.

Öröm s vidám érzésektől lelkesítve sereglettünk össze itt e helyen ez alkalommal tisztelt gyülekezet! honfias érzelmeink közös nyilvánítása által erőt s szilárdságot önteni abba. Öröm s magasztos érzések üdvözölnek e helyen most bennünket s a felhevült lélek szívek ölén szét áradó jótékony melege a szemek élénk tűzébe siet tolmácsolni éltető munkásságát. — Egy szép és fontos ünnepélynek napja derült ugyan is e mai nappal mi reánk s hiv meg bennünket osztozni öröm ömledézéseiben. —

Hazánk egyik védbástyájára ma tüzetik fel méltó jelvénye a hon zászlója; e város- és vidéken állomásozó 23-ik számú magyar királyi nemes honvéd-zászlóaljnak e mai napon adatik által ünnepélyesen a hazától lüségére bízott dicső erekye a harci lobogó, hogy legyen annak derű és viharban egyiránt biztos öre és rendületlen oltalma. —

Igen nemes vitézek! hazánk reményei, ennek testi és szellemi örei, kiktől függend, hogy hazánk a jövőben a költő szavaiként „künn hatalmas s benn virágzó és szabad” legyen, egy igen drága és nagy becsű kincs az, a mely a mai napon a ti hü kezeitekbe, mint nemzeti bizomány letötetik s örködő hazafiságotokra bízatik: a haza lobogója. S oh! ha szép és dicső a haza bizalma mindenkor mihozzánk, dicsőbb jele e bizalom kitüntetésének lehet-e annál, mint midőn e drága jelvényét bizza ti rátok?!

Oh mert a hadilobogó egyszerű emberi miv ugyan külsőképpen, — csak érzéketlen fa kopja s emberi kezektől készített romlandó szövet testileg vizsgálva: ám de ha tekintjük mennyi magas erénynek, mennyi hős lel-

kesedésnek, mennyi vérző fájdalom s önfeláldozó hazaszeretethez rogyogó központja egyfelől, — s mily magas és dicső eszméknek jelvénye másfelől: meg kell ismernünk, miszerint a mi szép, dicső és nagyra törő indulat valaha emberi kebelben szülemlett és honolt, az leg- többször a zászlók körében fejlődött ki. — A zászló nagy eszméknek s magasra törő terveknek jelzője s személyesítője volt ős időkől fogva, s ez egyesítette számtalanszor a népeket és tömegeket egy célra, közös miveletre hevülni. — Büvös hatása lengésére a költő szavaiként: „az ifju vágyva néz, zajlón ragadja vére, csatába szállni kész.” —

A rabságban megtört izrael elébe zászlót tüzött ki már az őshajdanban Mózes nagy lelke, hogy annak lobogása a távol boldog hazába törekvés édes vágyát keblében éleszsze, rendelvén, hogy: Az izrael fiai, kiki az ő zászlója alatt, az ő atyjaiknak házoknépének zászlója alatt járjon táborát.

Zászló volt azon jelvény, mely körül őseink is egykor egyesültek, midőn a távol Scythia határtalan terein egy nagy és magasztos vágy költ fel keblükben a messze nyugot ismeretlen vidékeire új és szebb haza keresésére indulni. Zászló lobogott előttük, midőn ide Árpád apánk vezetése alatt megérkezve csatákban edzett hős karral e földre betörték és itt bajnok szívvvel s századokra lató mély állam bölcsességgel egy minden kül- és belviszályokkal ezred évig daczolt szabad és alkotmányos szép hazát alapítottak. Zászló volt az, melylyel a nagy király, a dicső Hunyadi Mátyás harczra s diadalra vezették vitéz apáinkat, s mit a költő szavaival „gyakran plántáltak vad török sánczára.” — S zászlót lobogtatva zörgették nagyszerű nemzeti fejedelmeink, egy Bethlen Gábor, Bocskai és Rákóczi György is Bécs, Nikolsburg és Linz kapuin kedvező béke-feltételekért egykor. —

És ime e szép és dicső jelvény, zászló az, nemes honvédek! a mit a szeretett hon ezennel nektek is hiv örködésetek alá bocsát, hogy legyetek annak erős és tántoríthatlan örei, oltalmi ti is mind halálig. Oh fogadjátok

ezt örömmel s azon állhatatos elhatározással, hogy az édes haza ezen bizalmát bennetek megszégényülni nem engeditek soha! — Azon haza hiv fel erre benneteket, mint gyermekeit, a melynek lételek minden javát s örömeit köszönhetitek, s azon ősöknek vagytok ti ivadécai, kik ezt kezdetben alapították, — azoknak vérök foly a ti ereitekben is, kiket nem döntheto meg egykor a félvilágot elborító ozmánság nemzeteket tapadó hatalma. — Fogadjátok azért e lobogót tisztelt honvédek! mint valódi had- és honfiak ez alkalommal s legyen ez közöttetek egy hathatos emlékeztető jel változhatatlanul minden időben 1) a szeretett hazára. Ha igaz ugyanis az, hogy a haza, mely bölcsönk volt s egykor sirunk leend, hol az élet első levegőjét szivtuk s a pihentető hantok alatt egykor nyugalmat találunk, minden gyermekeiktől méltán megvárja azok szeretetét, — a közemberi érzés, a vett jótéteményekérti hála s egy belső titkos vonzalom a szívben ösztönöznek erre bennünket: mennyivel méltóbb, mennyivel szükségesebb tulajdonság ez a haza védőjében, egy hazafi bajnokban. A honvédben a haza lángoló szeretetének nem hogy kialudni, de még szunyadozni sem szabad soha. Ez az a minek képze s élénk emléke szép, nagy és önfeláldozó tettekhe hevitheti őt. —

Azonban tudjuk, nemes vitézek, hogy az élet gyakran ellenkező viszonyok közö helyez bennünket, midőn az egyéni élet szerelme áll szembe az önfeláldozó erényvel, midőn életünket kell ugyszólva elvesztenünk, hogy a mi annál is becsesebb, azt megtarthassuk. Ily körülmények közt lehet sokszor a honvéd is, midőn a kötelesség szent szava a döngő ágyuk s villogó fegyverekkel szembe álló harczmezőn a haza védelmére felhívja. Oh mi szükséges és lelkesítő azért, ha van valami ekkor, mi kérés és csüggesztő tusakodásában biztatva és bátoritva éleszsze tántorgó erejét; mi megújítsa, felragyogtassa előtte az édes hon szeretett emlékét, melynek varázs hatalma új erőt és bátorságot öntve beléje, szét üzzen kebléből minden kicsiny-lelkűséget. —

tégedet régi jó híredben a magyar állam legfontosabb pontjára állított nagy-enyedi ev. ref. Collegium!

Zárja be mai örömteljes közlésemet Kis Károly országos ügyvéd tisztelt barátomnak Nagy-Szebenben gyűjtött szép küldemény. „A mint az indítvány nyilvánvalóvá lett — így szól a bensőséggel irt levél — mint székely ember lelkem mélyéből ohajtván azt, elmulaszthatlan nemzeti kötelemnek tartottam érdekében innen is életelt adni, s a székely történet pályadíj-alapjára székely és más ismerőim körében gyűjtést eszközölni. Kevés az adomány, de hű nemzeti érzésből származik, s nekem nagy örömmre van, hogy azt a szent célra gyűjteni én voltam szerencsés. Az adakozók nevei így következnek: gyűjtő adott 5 frt. Dévai János 1 frt, Agotha János 1 frt, Bocskor Antal 1 frt, Tóth Sándor 1 frt, Kovács József 1 frt, Márk Ferencz 1 frt, Basa Miklós 1 frt, Mike Béla 1 frt, Herszényi Sámuel 1 frt, Pálfi Miklós 1 frt, Kendeffy Ede 50 kr. Boér József 50 kr. Henter Gábor 1 frt, Veres Ignác 1 frt, Balázs Ferencz 1 frt, Sükösd József 1 frt, Hanpel egy kir. aranyat. Gidófalvi Géza 1 frt, Kabdebó Mihály 1 frt. Kolosi Antal 1 frt, dr. Szabó Vazul 2 frt. Sztójka Sámuel 1 frt, Fekete Gábor 1 frt, Csiki József 50 kr. Somogyi László 1 frt, Dècei János 1 frt, Gidófalvi Benedek 50 kr. Márközy Károly 1 frt, Sándor Kálmán 1 frt, ifj. Vipf József 1 frt, 19 kr. Mihály Dezső 50 kr. Ujvárosi Gábor 1 frt, Andrásy Károly 2 frt, Szalánczy Kristóf 1 frt, Horváth Miklós 1 frt. 19 kr. dr. Borosnyai Béla 1 frt, dr. Borosnyainé 1 frt, Bodoky Imre 1 frt, Kulcsár Sándor 60 kr. Fülöp Ferencz 40 kr. Kovács János 20 kr. Kovács András 30 kr. Novák Rudolf 60 kr. Hrabovczky Ignác 30 kr. dr. Katona Mór 1 frt. összes adomány 46 frt. 36 kr. folyó pénz s egy kir. arany. A tisztelt gyűjtő azon óhajttással kíséri a becses küldeményt: vajha a szükséges összeg mihamarabb összegyűlne, hogy a nagy mű nemzeti dicsőségünket megörökítve mint a legragyogóbb történeti részek egyike fénytel tündököljék köz hazánk köztörténetében! Ez óhajttáshoz én is csatlakozom, a lelkes gyűjtő urnak a buzgó fáradságát megköszönöm s szebeni összes áldozó barátimnak, ismerőimnek és kedves hazafi társainknak meleg üdvözlémet küldöm.

Közelebbi XV. közlésem szerint Takarékpénztárba volt téve 2731 frt. 38 kr. akkor számítási hibából ki tével. Az aranyt 10 1/2 krajár, a keresztes tálért 2 frt. 40 kr. az 1 frtos ezüst tallért 1 frt. 7 krba számítva a folyó pénzbeli adományokkal ma Takarékpénztárba tettem 200 frtot 52 krt; a mit a másikhoz adva kamatozik 2931 frt. 90 kr. ehez adva a multkor fizetetlen volt s az óta be nem fizetett 101 frt. 98 kr. az egész pályadíj ma tesz háromezer háromszáz frtot nyolezvanylez krt, az áldozók száma 1305.

Kolozsvárt, május 2-án 1873.

JAKAB ELEK.

Deák Ferencz beszéde

a képviselőház máj. 3-iki ülésén, az elnöki jelentés tárgyában a főhercegnői nászt illetőleg:

T. ház! Ugy hiszem, senki sincs köztünk, ki meggyőződésből helyeselné mindazt, mi erre vonatkozólag Bécsben történt.

Annyi mindenesetre igaz, t. elnökünk előadása szerint is, hogy az ország küldöttsége nem részesített oly figyelemben, mint a minőben állásánál és az ünnepélynél fogva részesülnie kellett volna. Én nem akadok föl azon, hogy a delegatusok vagy egyes képviselők miként vettek részt az ünnepélyben; azok mint magán emberek voltak jelen; de az ország küldöttsége hivatalból, kötelességből volt ott. Azonban, valamint az előttem szólott Simonyi Lajos képviselő ur mondotta, én is azt hiszem, hogy teljesen fölösleges a tárgyban bármi határozatot hozni. Sokkal több hódoló tisztelettel vagyunk Ő Felsége személye iránt, semhogy azon fényes caaládi ünnepélynek emlékét kedvetlenséggel akarnók zavarni. És kettőről meg vagyok győződve: egyikről arról, hogy ezen figyelmetlenség — vagy bármi gyengébb vagy keményebb szóval éljünk — semmi esetre sem történt Ő Felségének akarattával, sőt talán tudtával sem; történt a régi chablonok módja szerint, mely nagyon különbözik a parlamentarizmus eszméitől. A másik, a miről meg vagyok győződve, az, hogy alig hihető, miszerint ez valaha ismét történhetnék, mert a dolog annyi indignatiót szült magában Bécsben, hogy azon urak, kik talán ennek okozói lehetnek, bizonyosan óvatosabbak lesznek jövőre. Én tehát azt hiszem, hogy ez ügyet befejezetnek tekintetjük és átmehetünk a napirendre. (Általános helyeslés.)

Vidék.

Udvarhely, máj. 7.

Egy hét óta hideg esős időjárásunk levén, a vidéki utak annyira elromlottak, hogy városunkban alig láthatni néha-néha vidéki szekeret.

April vége oly hidegre változott, hogy azok is, kik a fűtést már elhagyták, most fűtött kandaló mellett gondolkoznak a májusi tél zordonsága felől. Május elsején a hegyek hólepelével valának borítva; a Hargita m. azaz a Jutulak hóborított csucsait, melyek mint még sem lesz e korcs időjárás terméseinkre káros, mint-hogy a tenyészet még nincs nagyon kifejlődve.

Azon fiu, ki a nagyszombati körmenet alkalmával lábába lövést kapott, még mindig nincs veszélyen kívül; lába megdagadt, és ha felgyógyul is, egész életére sánta marad. Egy szolgáló nő is kapott mellébe lövést, mely oly mélyen furódott emlőjébe, hogy csak ötödnapra lehetett onnét kivenni. Szülői félholtan vitték haza falura; ezóta hallgat róla a krónika. Talán már el is temették.

Udvarhely maholnap híres lesz bolondságairól. — Még a harang-abroncsolás eseményét el sem feledték, most a nagyszombati puffogatás lesz egy ideig a közbeszéd tárgya. Csak rajta, haladjunk a botrányokban, ha a műveltségben haladni nem akarunk!

No, de hisz ebben is haladunk már! Szentgyörgynap óta cukrászbolt nyílt a piacz egyik házában. Kaphatunk tehát már fagyaltot, jeges kávét, tortát s a t. Ezen étkek mindenesetre a finomabb érzéki izléssel majd a szellemi izlést is fogják finomítani; őszintén szerencsét kívánunk a cukrász vállalatához. Sok idő kell azonban ahhoz, míg a durva bor és pálinkához szokott száj a finom kávé és fagyalt izét kellőleg méltányolni tanulja.

Ezek elmondásával ismét egy-egy darabkát látunk városunk életének fény- és árnyoldalából. Lassan lassan majd talán szebb és jobb delgokról is írhatunk ezentul.

xy.

Bukuresti levél.

Bukurest, máj. 4. 1873.

Mai napon a délelőtti istentisztelet beveződése után a reformált egyháznak közgyűlése tartatott a templomban. Előterjesztette főgondnok Szabó Albert ur az egyházi előjárásnak ama határozatát, miszerint mulhatlanul szükségessé válván a jelenlegi szűk és roskatag iskolai épületek helyett újakat építeni; és ezt halaszthatlanná teszi a városhatóság utcaszelesítés iránti intézkedése is: ezeknél fogva a templomudvar északi és déli oldalán két, egymellettű épület építendő, melyek közül mindkettőben földszint legyen két-két osztály iskolául, az emelet pedig szolgáljanak a tanítók lakhelyéül, ide értvén a lelkészt is, mint a kinek egyik főkötelme a tanítás. Ezen ilyeszerű építkezés által nemcsak tágasabbá válik a templomudvar, hanem maga a templom homlokzata is kilátást nyerend az utczára, holott az jelenlegi papilak dísztelentül elzárja háta mögé. E nem csekély kiadást okozó építkezés költségei fedezésére pedig a hívek áldozatkészsége vétetik igénybe. Mire nézve az előjárás tagjai kettenként két gyűjtőivel boesáttattak ki és vállalkoztak a különböző városrészekben adakozások gyűjtése végett.

Hanem ez az egyházi előjárás nem olyan, hogy csak másoktól kérjen, maga pedig ne adjon; sőt mint mindenképpen, az adakozásban is jó példával megyen elől. Így tön most is, mert még a gyűlés színe előtt megkezdvén az adakozást a lelkes főgondnok Szabó Albert ur, a szép kezdeményt a többi hasonló buzgalmu előjárásági tagok részéről szép eredmény követte. E szerint adakoztak az „iskolai és tanítói lakok építésére“ pár percz alatt: főgondnok Szabó Albert 200 frankot, algondnok Sándor József 100 fr., pénztárnok Nagy Ferencz 100 fr., Enyedi István 60 fr., Kovács István 24 fr., Salamon János 100 fr., Zsig-

Ezt cselekszi pedig a honvédi lobogó. Az édes hon színei sugárolnak arról feléje mindenkor; annak nyájas tekintete mosolyog, hivogató szava hangzik hozzája ez által a golyók záporai s fegyverek döngései között is mindenütt, — s ez emlékekkel és gondolattal lelkében, ez érzéssel szívében, nincs a veszélynek oly zugó viharja, mitől vissza rettenjen, nincs az ünfélközőz erénynek oly dicső magassa, mire képes ne legyen. —

Igen! az édes hazára emlékeztessen a ti harci lobogótok először is benneteket nemes honvédek, ezt hirdesse vész és boruban mindenek felett ennek lobogása tinéktek s ekkor teljesülné azon rajta nevetekben kifejezett hő óhajttás: Isten! segítsed fegyverünket! De emlékeztessen e lobogó titeket:

2. A hon fejére, hazánk alkotmányos királyára. Miként a honvédnek már neve és lénye mutatja, a világok urának bölcs és kegyelmes intézvényéből, hazánk és nemzetünk alkotmányos formák között élhetni szerencsés. Az emberi nemesb természetű legméltóbb alkotmányos társadalmi igazgattatásformának sarkkövét már ős idők hajnalán letették e hon számára egy vérrel pecsételt örök frigyben a dicső hét vezér és azolta hazánk s nemzetünk mindig kész volt ennek élőfájás számtalan jobbaink életük árán is megoldalmazni a hervadástól.

Alkotmányos elvek szerint pedig tudjuk, hogy az uralkodó nem más, mint a haza feje, annak legelső és tiszteletre méltóbb tagja, kiben van egyesülve annak minden hatalma és méltósága, s kinek jó és balsorsa, dicsősége és fájdalma egy és válhatlan kapcsolatban áll a hazával. Miként kosorus költünk éneki: „A legelső magyar ember a király. érte minden honfi karja készen áll.“ Egy jó uralkodó atyja népeinek, fő azon családban, melyet hazának nevezünk, s nem gondolhatunk ugy a hazára, hogy annak családfejről is szeretettel ne emlékezzünk; nem óhajtuk amannak fényét

dicsőségét és virágzását anélkül, hogy uralkodójáért hő ki vanatokkal ne áradozzék a mi szívének. Őt hirdeti a hon zászlója a harci lobogó és a hazával együtt a honvédnek; a hontje iránti hő érzetre hívja fel annak lebegése a honfiat, hadd zengje ő lelkesedése teljes mértékben válhatlan kapcsolatban mindig együtt és egyenlő érzéssel, hogy: „éljen soká a hon, és éljen a király.“

Jelzője és hirdetője a lobogó a honvédre nézve végre —

3. A testvériségnek. Szabadság és testvériség szép és dicső jelszavai ezek korunknak, melyeknek megvalósításuk legüdös és boldogítóbb feladatai a társadalmaknak. S hát a honvéd, ki mint őre a társadalmi létnek ezen feladatok megvalósulásának legfőbb tényezője, ne bírna-e a legteljesebb mértékben ezen szép erényekkel? Ő nélkülözhetné-e ezeket?! — Lehetséges volna-e, hogy ő előmozdítója legyen a köz testvérisülés szent munkájának, anélkül, hogy testvéris érzelmek dobogjanak az ő szívében??

Mint az emberi test tagjai, bár különböznek egymástól, egy nagy egészben vannak mindnyájan egyesülve, s ez egyesületben alkalmasok rendeltetésük céljának megfelelni, így van ez minden emberi intézmények, s kisebb nagyobb testületekkel. Az egyed magára kicsiny és törpe; egyesült létel emeli becsét s növeli őriássá hatását. Így a honvédi intézmény is. Különbözők egyének, polgárok és nemzetiségek vannak itt külön-külön állva; de egy anyának gyermekei ők mindnyájan, egy testnek tagjai, egy sorsnak, egy munkásságnak, egy dicsőségnek, vagy gyászának részesei együttvéve és közösen. Testvérek és bajtársak jó és balsorban mindnyájan, — egy érzelem, a testvériség érzelmé kell hogy átölelje az ő kebleiket, hogy rendeltetésüknek megfelelhessenek.

Erre inti, erre hívja őket a honvédi lobogó is. Lám

mily szép, mily kellemes vegyületben ömölnek el azon a különböző színek, s hogy olvadnak egy szép egészszé össze! Zöld, fehér, veres, magokra csak egyes színsugarak, de együttvéve a legszebb s szívélésztöbb vegyületben ragyognak mint bájoló égi szivárvány a szeretett haza színeivel élénk. Így csatolja, így kösse egy válhatlan, törhetlen egészszé a szíveket is a testvériség érzete össze, hogy e közös érzelemben a hazafiság egyező indulatja lengtetvén mindig annak zászlóját, vész és ármány soha meg ne dönthessék vidám lobogását! Így legyen jelzője, így hirdetője a lobogó a honvédre nézve a testvérisésség érzetének.

És már ezen érzésekre hív fel, ezen erényeket köti mélyen szívetekre nemes vitézek egyebek mellett; az ez alkalommal közöttetek kitűzendő lobogó. Lángoló szeretetet a haza, tántorithatatlan hűséget ennek feje a király, s őszinte testvérisésséget bajtársaitok s a haza minden gyermekei iránt. Erre kötelez benneteket ez ünnepélyes óra; erre emlékeztetek valahányszor tekintetötök lobogótok vidámon mosolygó képére emelitek. Ez töltse el öröm és önérzet sugáraival leketeket, midőn szárnyait vidám szellők lengetik a békenapjain; s ez öntsön bátorság s új lelkesedést belétek, ha vész és fergeteg zugása szagatják a küzdelem zajában. — Legyetek hív és tántorithatatlan őrei lobogótoknak; törjete bátran s félelem nélkül előre vezetése alatt, — s miként a spártai anya utasította harcra induló gyermekét: vele éljete, s vele haljatok.

Te pedig ifju lobogó! kinek pályád hajnalán állunk ez alkalommal: üdvözlünk tégedet. — Éljen dicső napokat hived körében. Lobogj szíveket lángra gyulasztólag vidám, lelkesítő képeddel hosszú évek sorai által előttük. Mutass bátor, felemelt homlokoval utat nekik előre törni bátran föl a magosba. — Viruljon béke szelid olaj ága

mond Áron 60 fr., Szabó István 60 fr., Kis Laudon 30 fr., Vajda Márton 40 fr., Szász István 40 fr., Horváth Sándor 20 fr., Tóth János 30 fr., Benke József 30 fr., Fejes Dénes 40 fr., Trombitás János 40 frank, Bacsoni Ádám tanár 40 fr.

Eszerént a nevelésügy iránti buzgalom egyszerre ezer frankot meghaladó összeget rakott össze, s teljes reménnyel vagyunk, hogy az adakozás tovább is ilyen mérvben fog folytatni. Ha pedig önerők nem bírná meg a tervezett építkezés költségeit: akkor megkíséreljük küldötteink által az anyahonban lakó faj- és hit-rokonainkhoz folyamodni segedelemért. Hitünk erős, hogy ottan is felkarolandják a magyar nemzet ideszakadt rajjának nevelésügyét, s gyámolítandják nemes törekvésünket!!!

Külföld.

Rio de Janerio, máj. 6. A nagy esőzések emberéletben és javakban nagy károkat okoztak; a városnak két harmada részint szétromboltatott, részint megrongáltatott.

Róma máj. 5. A kamara ülésében közlé Lanza, hogy a kabinet megmarad hivatalában, minthogy a király nem fogadta el a lemondást, jelenti továbbá, hogy a kormány a tarenti arsenál építésére vonatkozó törvényjavaslatokat visszavonja.

V e g y e s.

(A Szegedről) jött vegyesvonat, az ör vigyázatlansága folytán, egy ujonnan rakandó sinen, ma délelőtt 11 órakor, a pesti állatkert alatt kisiklott. 30—40 halott és ugyanannyi sebesült!

(Az erdélyi) kölcsönös jég- és tűzkármentő társulatnak mult év október 10-től, november 15-ig tartott közgyűléséből az összes társulati tagok érdekében keletkezett intézkedései némi kis módosítással helybenhagyattak a földmivelés-, ipar és kereskedelmi m. kir. miniszterium idei april 3-ki kibocsátványa által.

(A kézdí-vásárhelyi) takarékpénztár alapszabályai f. évi 4304. sz. alatt a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. miniszterium által a törvényes bemutatási záradékkal ellátattak.

(A „Vasárnapi Ujság“) a bécsi nagy kiállítás ideje alatt rendes közleményein kívül külön mellékleteket ad olvasóinak, melyekben a megnyílt nagy világverseny általános érdekű nevezetes részletei és főbb mozzanatai képekkel illusztrált leírásokban lesznek ismertetve. E mellékleteket, melyekből az első szám a „V. U.“ május 4-ki száma mellett küldetett szét, a kiadó „Franklin-társulat“ intézkedése folytán a „Vasárnapi Ujság“ összes előfizetői minden külön díj nélkül kapják hetenként a lappal együtt.

(A Hivatalos lap) ma közli az 1872-ik évben tény-

leg befolyt állami bevételeket, az előirányzathoz képest mintegy 6 milliányi deficit mutatkozik.

(A vetések állásáról) az ország minden részéből teljesen megnyugtató hírek jönnek. A fagy csak helyenkint a szőlőnek ártott.

(Háromszék közönségének) a királyföld rendezése tárgyában a képviselőházhoz készített feliratában az van, hogy a belügyminiszter, illetőleg Tóth Vilmos e tárgyban az ismert tjavaslatot a képviselőháznak alkotmányos tárgyalás végett benyújtotta! Ez tévedésen alapszik; mert a királyföld rendezéséről még eddig semmiféle tjavaslat a ház elejébe nem terjesztetett. A Tóth-féle tjavaslat csak a lapokban jött nyilvánosságra. Sőt az ismert tjavaslat csak úgy tétetett közzé, a mint azt Tóth Vilmos kidolgozta; de azt a minisztertanács soha el nem fogadta.

(Mikes Benedek gróf) Veres Gyula sepsi-szentgyörgyi köz- és váltó ügyvéd ellen indított s e hó 13-ára esküdtzéki tárgyalásra kitűzött sajtó perét „közbejött akadályok“ miatt visszavette.

(A székely leányvásárról) igen szomorú dolgokat hallunk. Ezelőtt pár évvel interpelláció tárgya volt ez. Az akkori belügyminiszter eleresztette azt füle mellett, az utána következők pedig tudomást sem vettek az ügyről. Mint biztos forrásból értesülünk, azóta az ojtózi vámnál 143 ily szerencsétlen fiatal székely leányt mentett ki az igazgató a lelketlen emberkúfárok aljas körmei közül, és küldött vissza a vámtól. De hiszen még ott van a Székelyföldről Moldvaországba kivezető másik öt vám; ha az ojtózi vámon az igazgató ki nem ereszteti, a többin még is kiviszik a székely leányokat: mert a háromszéki hatóság — mint halljuk — ha kezére adják is az ilyen emberkalmárok, pár napra letartóztatja, aztán szabadon eresztik, hogy ha egyik vámon visszaküldik, mehessenek a másikon. A leányokat aztán az illető kerítők 8—10 aranyért szokták eladni, és elviszik be egész Ázsia középeig, sőt tovább is, a honnan, ha később visszakerülnek is, testben lélekben megtörve — csak a sirba szállni jönnek haza. Nem régen egy ily nő került haza, ki mintegy 18 éven át volt oda; anyanyelvét is elfelejtette s valami olyan nyelvet beszél, mit itthon senki sem ért. Azt gyanítják, hogy Chinába lett oly vézna, szánandó, összeesett alak; pár napra itthon iszonyu kínok közt ez meghalt. Kérdjük a hatóságot, de különösen magát a belügyminisztert, mire vár még, hogy benne az emberi érzelem e siralmas nemzeti baj iránt felébredjen?

(A töresvári várhoz) tartozott vár és határőrsegédek u. m. Bácsfalu, Türkös, Csernátfalva, Tatrang, Zajzon és Pürkerecz lakosai nevében Pávay V. Elek ügyvéd „Czáfolatot“ irt azon „magyarázatokra“, melyeket Brassó város közönsége „A hajdani töresvári uradalom jogi alapjáról“ 1871 iratott és nyomtatott ki. Felemlitjük röviden, hogy ez ügyben Brassó a felperes és a fen-

tebbi magyar faluk az alperesek, melyeknek magyar lakóit századok óta jogtalanul nyomorgatja Brassó. Ez ügyre hazai törvényeinkben §-t a bíróság nem találván, a tvhozás még 1871-ben odautasította az igazságügyminisztert ugyanazon évi XIII. t. cz. 82. §-a által, hogy erre nézve terjessen tjavaslatot a ház elébe. A röpírat e tjavaslat elkészítésére tájékozásul van szánva.

(A roncsoló toroklob) két és fél éve, hogy Csikszékben uralkodni kezdett és azóta megbetegedett összesen 2525, kik közül 1161 meggyógyult, 1364 meghalt. Az összes számhoz Gyergyó fiókszék területe 1989-czel járult. Szórványosan most is az egész székben, különösen nagy mértékben dul a tölgyesi vámban és Hollóban. A kormány tud demontiket közölni a hivatalos lapban; de egy képviselőnek a házban felhozott azon állítása még nincs demontálva, hogy a Csikba küldött egészségügyi biztos a mult évben a helyszínére el sem ment, hanem megtudván, hogy a ragálydulta községekhez rossz utak vezetnek, szépen megfordult és másfelé csinált szórakozó kirándulást. Pedig ez aztán a szomorú székely kivándorlás, a hol ezerekenként halnak el!

(Pályázatok.) A k-fehérvári kir. törvényszéknél évi 500 frt fizetéssel s 100 forint lakpénzzel egybekötött irnoki, valamint a m.-vásárhelyi kir. törvényszék területén felállított sz.-régeni járásbírósnál 800 frt fizetés s 200 frt. lakpénzzel egy 3-ad oszt. telekkönyvvezetői továbbá külön külön évi 500 frt fizetéssel s 100 frt. lakpénzzel két telekkönyvi irnoki állomásra a pályázatok a hivatalos lapban közzé vannak téve.

Helyi különféle.

A brassói magyar polgári olvasókör alakító közgyűlése május hó 11-én vasárnap délután 3 órakor lesz a „Nr. 1“ nagy termében. Az ülés főtárgyai az alapszabályok megalapítása s ezeknek alapján a választások eszközölése lévén, minden ügybarát felkértek, ezen nagyfotosságu intézkedéseknél megjelenve az egylet nemes czéljának megvalósítását erejéből előmozdítani.

Szállás, világos és tágos kerestetik a piac közepében.

A közönség köréből.

Sepsi-Szentiván, 1873. ápril 28-án.

A „Magyar Polgár“ és a „Nemere“ folyó évi 32. számában ns. Háromszék törvényhatósági bizottságának gyűléséről megjelent és a tanácskozásban való részvételekre vonatkozólag elferdített közlést ezennel helyre igazítom, illetőleg kiegészítem.

A jelzett cikkek az állandó választmány többsége és kisebbségének előadója által tett jelentése értelmében a többség a miniszterelnöknek bizalmi feliratot határozott küldeni, — a kisebbség pedig azt tudomásul öhajította venni.

melletted: de ha ütend a küzdelem és próba órája, ha kigyulnak a harc vészes tüzei s a haza védelme vérmezőre hívja gyermekeit: hir s dicsőség örök fénye sugároljanak be tégedet, s vezesd győzelemre a honvédet.

Levél a vidékről,*)

(rímes prózában a kormányhoz és a szászokhoz.)

Mélykegyelmű magyar kormány!
Roszat csinálsz olyan formán,
Ha megadod azt a szásznak
Mit olyan régen hajhásznak.

Magyar, német, román, örmény
Kér, hogy legyen közös törvény.
„Egyenlő-jog!“ ezt kiáltják;
Csak a szásznak kell kiváltság.

Mért kell neki több mint másnak?
Másnak vermet miért ásnak? —
— Magyarhonban Szászországot
Még a jó Isten sem látott!

Magyar kormány, országgyűlés!
Vagy hunczfut, vagy együgyü lész,
Ha a többség ellenére
A szomszédnak jársz kedvébe.

Jámbor szomszéd, szász atyafi!
Ne légy épen oly nagy csacsi.
Ne kívánj lehetlenséget,
A világ kinevet — téged . . .

Igen! most juta eszembe.
Hadd kérdjelek rögtön szembe,
Te vagy az a kulturizátor,
A ki minket újra nemzett? —

Te vagy a civilizátor,
Ki másra minden jót rá-tol? —
— Ugy van te vagy, csak hogy ne mond,
Mert elhiszi a ki — bolond.

Most sem kívánsz azt a mi jó.
Ez hát a kulturmissio?
— Dicsérd magad, nekünk nem kár,
De „Eigenlob stinkt“ ugy-e bár?

Tanfű.

A természettudomány mint a közlekedés előmozdítója.

Képek és vázlatok az életből.

Deák Gerőtől.
(Folytatás.)

Stephenson első gözmozdonya, mely közelebről köszén szállításra volt szánva, 1814. lett elkészítve; óránként négy angol mértföldet hagyott maga után és 80 tonna terhet szállított. Mindazonáltal minden oldalról megütközések és főleg a fuvarosok részéről ellenséges indulatok támadtak ellene, kik üzletükben látták magukat fenyegetve; sőt az esztelenség oly nagyra emelkedett, hogy magok a papok izgattak a szószékről „a sátán ezen műve ellen.“

Azonban az esztelen tömeg között mindig és mindenütt szokott lenni néhány értelmes és felvilágosult egyén; és egy ilyen megbizta Stephenson, hogy Stocktontól Darlingtonig vasutát építsen, mely 1825-ben a legjobb állapotban lett befejeve. Midőn 38 vasuti ko-

csival első útjára indult, Stephenson azon meggyőződésre jutott, hogy a gözmozdony gyorsasága és szállító képessége még sok kívánni valót hagy fenn. Ugyanazért azon tervvel lépett a parlament elébe, hogy a két legfontosabb kereskedő és gyárváros — Liverpool és Manchester — közre vasutat építend és ajánlközött ezen vonalon oly gyorsaságot fejteni ki, mely óránként 12 angol mértföldet képes haladni.

Azt mondják, hogy azon parlamenti bizottságban, mely vele a fennebbi terv felett alkudozott, bizonyos Wright ur — ajánlata merészsége miatt szörnyen megrettenve — ezt kérlezte tőle: „De hát, uram! mi történik akkor, ha ilyen rendkívüli sebesség mellett hirtelen a mozdornak valamelyik tehene az utra szaladna?“ Stephenson a jó embert ezen és más aggodalmi iránt mindenesetre megnyugtatta, mert a vasut fölépült. És habár rendkívül nagy nehézségeket kellett is legyőznie — a mennyiben a vonalat egy óriási mocsáron kellett átvezetni — mégis 1830 sept. 15-én szerencsésen bé lett végezve s az első vonat, Stephenson személyes vezetése alatt, harmincz angol mértföldet is haladt óránként.

Most a vállalat egyszerre népszerű lett. Egyik vasuthoz a másik után hihetetlen gyorsan kezdettek, tömérdek töke folyt bé ezen építkezésekhez, ezer meg ezer munkás kapott tartós és gazdagon jutalmazó munkát s ezer meg ezer különböző szállító és vállalkozó lett gazdag emberré. Stephenson még a legjobb éveiben volt, midőn találmánya már egész Angliában el lett terjedve, sőt már a kontinensre is áthatolt; és így még életében élvezhetet küzdelmes fáradsalmainak gyümölcseit.

(Vége következik.)

*) Furcsaságból közöljük. Költemény, de nem költött!

Ennek előterjesztése után Künle József ur, mint a kisebbség védője szót kérvén, indokolt indítványa folytán, kérte a bizottságot, „hogya az fogadja el a kisebbségi véleményt, felhíván annak tagjait, hogy ne politizáljanak, hanem egyesüljenek egy jó adminisztratív létrehozatala érdekében;“ azonban tagadom, hogy ezen beszéd közfigyelmet gerjesztett, avagy csak élénk helyesléssel is találkozott volna még a baloldal, annál kevésbé a jobboldal részéről.

Ez indítvánnyal szemben, miután a jobboldal részéről nálamnál hivatottabb nem kívánt a szönyegen forgó kérdéshez hozzá szállani, — ellen indítványt tettem: hogy a miniszterelnök urhoz kineveztetése al kalmából üdvözlő (nem bizalmi) feliratot intézzünk s s belügyéri tárca megüresedése folytán, volt belügyérünknek távozása felett sajnálatunknak adjunk kifejezést; kiemelttem különösen a Háromszéki ellenzék által még most is követelt ferde eljárást a jobboldallal szemben.

Felhozta továbbá, hogy ezen kérdés nem képezhetvén s e párt se politikai kérdést, miután az egyszerűen conventionalis ügy, mely a társadalmi illem szabályai

által, határozatát meg, és mely alól ép úgy, mint ha valaki által az utcán előzekénységgel köszöntetem, azt viszonyozni tartozom, — nem vonhatja ki magát senki ha az illemlről fogalma van, s egyáltalában miveltiségre számot tartani kíván.

Hogy ebből Báró Szentkereszti Zsigmond ur minő következtetést vont ki, azt mellőzni kívánom, egyszerűen megjegyezvén, miszerint én efelett se ciklikiró ural se netaláni sugalmazó protectorával vitázni nem fogok. A K.-Vásárhelyi adóhivatallal semmi közöm nem lévén, késznek nyilatkozom, mint a sugalmazott ciklikirót mint sugalmazóját — ha jelentkeznének — az illemlre megantani, s abból nekik tölem kitelhetőleg alapos leczkét adni.

Hogy ellenindítványom miért mellőztetett s miért fogadtattott főjegyző Horváth László urnak egy közvetítő indítvánnyal, mely a miniszteri leiratokat „tisztellettudomásul vette“ s melyet „semmi viharféle“ nem követett, dacára az ellendítvány mellett volt többségnek: ennek egyszerű oka, a jobboldal által a baloldalnak tett tulloyális concessió.

Végül kijelentem azt is, hogy az e tárgybani to-

vábbi vita folytatására se időm, se kedvem nem lévén, ezek első s utolsó szavaim. *)

Matth. Scéthal Ferencz, bizottsági tag.

*) Az e tárgyban hozzánk beküldött hosszú levelének tér szüke miatt csak kivonatát közöljük. Szerk.

Beesi tőzsde es pénzek Brassóban május 8.

Table with columns for currency types (Pénz), exchange rates, and various bank shares (e.g., Osztr. nemzeti adósság, Nemzeti bank részvény).

Kiadó-tulajdonos es felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Brassai áru-tőzsde május 9.

Large market table with multiple columns listing various goods (e.g., Buza, Rozs, Kukuricza, Turó ó vedre, Brassai készítmények, Csergék, Kalapok) and their prices in different currencies.

41 Eladó ház. 2-0 A bolonyai egres-utca 236-dik szám alatti háza, mely ujonan épült szolid anyagból s áll két szoba, konyha és egy terjedelmes pinczéből; valamint ugyan ott ezzel szembe egy régiebb ház, mely ugyan két szobából és egy konyhából áll, mellette egy istálló és egy csürrel el látva zsindeyllyel fedve: jutányos árban eladó. A venni szándékozók értekezhetnek Kászony István urral Bolonya 344. szám alatt.

44 Pályázat. 1-3 Romániában a bukaresti h. h. egyház lelkészi állomása, az egyháznak a lelkész betegsége miatt történt felmondása következtében megürülvén: ezen állomás betöltésére pályázat hirdettetik. Pályázhatik Erdély- és Magyarhonból minden h. h. fölszentelt lelkész vagy papjelölt, ki a magyar nyelven kívül vagy románul, vagy németül, vagy francziául beszél. Teendője: A rendes lelkészi kötelességeken kívül, a népiskola felső osztályában naponkint 2 órát tanítani. Megjegyzendő, hogy templomozás, a rendes sátoros ünnepeken kívül, csak vasárnap délelőtt tartatik. Fizetése: 1-ször. Évenkint 200 cs. k. arany,

mit havi részletekben, minden hó végén kap az egyház pénztárából. 2-szor. Tisztességes lakás. A kellő bizonyítványokkal ellátott tolyamodványok Julius 1-sőig ujsz. Szabó Albert főgondnokhoz Strada Tirgovist Nr. 11 küldendők. A pályázók közül kettő sürgöny útján meghivatik próbára. A meg nem választott 12 cs. kir. arany utiköltséggel segítettik. Románia. Bukarest, 1873. Május 1-én.

Az ev. ref. egyház előljárósága nevében: SZABÓ ALBERT főgondnok.

40 2-2 Árlejtési hirdetmény. A pákái közös iskolaház árlejtés útján Sepsiszent-györgyön a tanfelügyelőségi irodában f. évi május hó 12-én délelőtti 10 órakor a kevessebbért vállalkozónak ki fog adni, hol a tervezet úgy mint az építési feltételek megtekinthetők Páké, 1873. május 2-án. Szonda Sándor, iskolaszéki elnök

Eladó ház. Bolgárszegi porondutezában az 1426. sz. alatti ház szabad kézből eladó. Tudakozódhatni Bolgárszeg 1381. szám alatt. 43 2-3

Alsó-Tömösön a 94. sz. alatti köleskása malom szabad kézből eladó. Bővebb tudósítást ad a bolonyai kutuczában a tulajdonos Magyar István.

Advertisement for 'U B A K' and 'NŐK' featuring a portrait of a woman and text about a school or educational institution.